Şampanya Adlı Parfüm Markası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	11.02.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/427	2026/68	555 s. KHK 2, 15/1-a, 18, 556 s. KHK 7/1-c, 7/1-f, TRIPS 22, 23, HUMK 429, 440

ÖZET

Ünlü bir köpüklü şarap coğrafi işaretini birebir içeren markanın parfüm ve kozmetik gibi 3. sınıf mallar için tescili, coğrafi işaretin yüksek bilinirliği nedeniyle tanınmışlıktan haksız faydalanma sayıldı; YİDK kararının iptali ve markanın hükümsüzlüğü gerektiği belirtilerek direnme kararı bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/sampanya-cografi-isareti-parfum-markasi-hgk-2026-68/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/427 E. , 2026/68 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi

SAYISI : 2023/158 E., 2023/243 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 09.05.2022 tarihli ve

2021/632 Esas, 2022/3677 Karar sayılı BOZMA kararı

1. Taraflar arasındaki ... (Kurum) Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu (YİDK) kararının iptali ve marka hükümsüzlüğü davasından dolayı yapılan yargılama sonunda Ankara 1. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesince verilen davanın reddine ilişkin karar, davacılar vekilinin temyiz istemi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

2. Direnme kararı davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği düşünüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi

4. Davacılar vekili; Türkçe'de "ŞAMPANYA" olarak okunan "..." sözcüğünün Fransa Hükümeti tarafından 1927 yılında şarap üretimi yapılan coğrafi bölgelerin sınırları belirlendikten sonra köpüklü beyaz şaraplarıyla ünlü Fransa'nın ... bölgesinde üretilen ve işlenen ürünler ile ilgili "coğrafi işaret" olarak tüm dünyada tanınır hâle geldiğini, 1967 yılında "...", "... ...", "... ...", "... ...", "... ...", "... ...", "..." ibarelerinin Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) nezdinde menşei bölgede üretim yapanlar ile üreticilerin oluşturduğu gruplar lehine ve adına "coğrafi işaret" olarak tescil edildiğini, "..." sözcüğünün Türkiye'de coğrafi işaret olarak korunması amacıyla davalı Kurum nezdinde de 16.09.2011 tarihli 2011-G-214408 sayılı başvuruya konu edildiğini, TRIPS 22/1 maddesi uyarınca coğrafi işaretin tanımlandığını, Türkiye'nin Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşmanın eki Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Sözleşmesi (TRIPS) üyeliği ve Anayasanın 90. maddesi gereği "..." ibaresinin Türkiye'de de geçerli bir coğrafi işaret olduğunu, davalı şirketin "..." coğrafi işaretinin ününden ve bilinirliğinden faydalanacak ve bu coğrafi işaretin ayırt ediciliğini sulandıracak şekilde 3. sınıfta yer alan ürünler (parfüm) için 2011/21623 sayılı marka tescil başvurusunda bulunduğunu, "..." sözcüğünün başta köpüklü şarap dışında başka bir ürün ve hizmet için tescil edilebilmesinin müvekkilinin iznine bağlı olduğunu, başvurunun resmî Marka Bülteninde yayınlanmasına müvekkilinin itiraz ettiğini, itirazın markanın 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (556 sayılı KHK) 7/1-c ve f bentlerine aykırı olmadığı gerekçesiyle reddedildiğini, YİDK'ya yapılan itirazın da reddedildiğini, 556 sayılı KHK'nın 7/1-c maddesi uyarınca "..." ibaresinin coğrafi kaynak belirten bir ibare olduğunu ve tescil edilemeyeceğini, markanın aynı KHK'nın 7/1-f maddesi gereğince coğrafi kaynak konusunda yanıltıcı olduğunu, "..." ibaresini 3. sınıftaki eşyalar üzerinde gören tüketicilerin markanın işletmesel kökeni konusunda hiçbir ilgisi olmadığı hâlde akla müvekkilinin alkollü içkilerinin geleceğini, tescilin bir bütün olarak köpüklü şarap şişesinin etiketini andırdığını, markada dikkat çeken unsurun "..." ibaresi olduğunu diğer unsurların neredeyse okunamadığını, davalı şirket markasının 556 sayılı KHK'nın 8/3 maddesi uyarınca da tescil edilemeyeceğini, müvekkillerinin 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin (555 sayılı KHK) sağladığı korumalardan yararlanma yetkilerinin bulunduğunu, koruma kapsamının 555 sayılı KHK'nın 15. maddesinde düzenlendiğini, aynı KHK'nın 18/3. maddesi gereğince coğrafi işaretlerin marka olarak tescil edilemeyeceğini, davalı şirketin "..." ibaresinin ününden haksız yararlanma amacında olduğunu, itibarına zarar verdiğini ileri sürerek 2014-M-1463 sayılı YİDK kararının iptaline, davalıya ait dava konusu 2011/21623 sayılı "...+Şekil" ibareli markanın tescil edilmesi hâlinde hükümsüzlüğü ile sicilden terkinine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabı

5. Davalı Kurum vekili; "..." ibaresinin üzerinde kullanılmak istendiği malların 3. sınıftaki "Ağartma ve temizlik amaçlı maddeler. Parfümeri; kozmetik ürünleri, kişisel kullanım amaçlı koku vericiler. Sabunlar. Diş bakımı ürünleri. Aşındırıcı ürünler (Zımpara bezleri, zımpara kağıtları, pomza taşları, pastalar dahil). Parlatma ve bakım ürünleri (deri, vinil, metal, ahşap v.b. için)" emtialar olduğunu, dilimizde "(isim) şampanya", "(sıfat) şampanya rengi" anlamlarını haiz olduğunu, tescili istenen mallar itibariyle "..." ibaresinin farklı sektörlerde yaygın kullanılan bir rengi ifade ettiğini ve markanın

bu ibareden farklı başka unsurları da içerdiğini, bu sebeple başvurunun bütün olarak 556 sayılı KHK'nın 7/1-c kapsamında tanımlayıcı ya da coğrafi kaynak belirtir nitelikte olmadığı gibi ayrıca aynı KHK'nın 7/1-f maddesi kapsamında yanıltıcı da olmadığını, "... ...+Şekil" markasının 556 sayılı KHK'nın 7/1-g ve (ı) maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceğini, zira başvuru ile itiraza gerekçe gösterilen işaret arasında ilişkilendirilme ihtimâli bulunmadığını belirterek davanın reddini savunmuştur.

6. Davalı şirket vekili usulüne uygun tebligata rağmen cevap dilekçesi sunmamıştır.

Mahkeme Kararı

7. Ankara 1. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 01.07.2015 tarihli ve 2014/165 Esas, 2015/209 Karar sayılı kararı ile; somut olayda dava konusu "..." ibaresinin ülkemizde coğrafi işaret olarak tescili olmamakla beraber 555 sayılı KHK'nın 2. maddesi uyarınca korumadan Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşma dahilinde başvuru hakkına sahip kişilerin de yararlanacağının belirtildiği, Türkiye Cumhuriyeti'nin 1995 yılından bu yana TRIPS tarafı olup, TRIPS uyarınca üye devletlerin, coğrafi işaretlerle ilgili asgari korumayı sağlama yükümlülüğü bulunduğu, TRIPS'nin 23. maddesine göre şarap emtiasına ilişkin "..." şeklindeki coğrafi işaretin korumasının ülkemizde sadece "şarap" için geçerli olacağı, ulusal tescil bulunmadığından asgari korumanın bunu gerektirdiği, TRIPS'nin 22/3. maddesinin malın aslında kaynaklanmadığı bir yeri menşei olarak gösteren (sahte) coğrafi işaretlerin marka olarak ya da markanın bir parçası olarak tescili konusunu düzenlemekte olduğu, sahte coğrafi işaretlerin marka olarak tescilinin söz konusu işaretlerin bu türden mallar için marka olarak kullanımının kamuyu malın menşei konusunda yanıltabilecek nitelik taşıması şartıyla yasaklandığı, aldatıcı coğrafi işaretlerin marka olarak ya da markanın bir parçası olarak tesciline ilişkin olarak da hüküm ifade ettiği, coğrafi işaretin "bu türden" mallar için marka olarak kullanımının kamuyu yanıltabilecek nitelik taşımasını gerektirdiği, coğrafi işaretin ilişkin olduğu malla, markanın ilişkin olduğu malın mutlaka aynı tür mal olmalarının zorunlu olmadığı, coğrafi işaretin ilişkin olduğu mal türü ile benzer tür bir malın markası olarak tescilinin talep edilmiş olmasının da yeterli olduğu, somut olayda "... ...+Şekil" ibareli markanın, "..." ibaresinin coğrafi işaret korumasını içeren "şarap" emtiası üzerinde değil bu emtiadan çok farklı olan ve tamamen ilişkisiz sayılan "Sınıf 03: Ağartma ve temizlik amaçlı maddeler. Parfümeri; kozmetik ürünleri, kişisel kullanım amaçlı koku vericiler. Sabunlar. Diş bakımı ürünleri. Aşındırıcı ürünler (Zımpara bezleri, zımpara kağıtları, pomza taşları, pastalar dahil).Parlatma ve bakım ürünleri (deri, vinil, metal, ahşap v.b.için)" emtiaları üzerinde tescilli olduğu, markanın kapsadığı mallar farklı olduğundan başvurunun TRIPS'nin 22/3. maddesi kapsamına girmediği, her ne kadar TRIPS'nin 22/4-a maddesi "Bir malın sunumunda veya isminde, kamuyu malın menşei konusunda yanıltacak şekilde, malın menşeinin gerçek menşei yeri dışında bir başka coğrafi bölge olduğunu gösteren veya öneren herhangi bir yolun kullanılması"nı yasaklamışsa da somut olaydaki kullanımın bu mahiyette olmadığı, "..." ibaresinin Fransa'da bir yerleşim yerinin adı olduğu, ancak 03. sınıfta yer alan emtialar bakımından bu yer adının bir coğrafi kaynak işaret etme işlevi olmadığı gibi bu tür bir yanıltıcılığının da bulunmadığı, doğal ürün niteliği taşımayan ve kimyasal yollarla fabrika/laboratuar koşullarında üretilen bu ürünlerin herhangi bir coğrafi bölgede üretilmesinin tüketiciler bakımından bir anlamı ya da önemi

bulunmadığı, dolayısıyla tüketicilerin "..." ibaresini bu tür kimyasal ürünler üzerinde gördüklerinde bir coğrafi köken düşünmeyecekleri, ayrıca, 555 sayılı KHK'nın 18. maddesi lafzından bir coğrafi işaretin farklı ürünler için marka olarak tescili/kullanımının mümkün olduğu, bu açıdan ele alındığında, "şarap" emtiasından farklı ürünleri kapsayan ve ürünün coğrafi kaynağı konusunda yanıltıcılık yaratmayan "...+Şekil" markasının tescilinin TRIPS ve 555 sayılı KHK hükümleri kapsamında davacıların "coğrafi işaret"ten doğan haklarını ihlâl etmediği, dava konusu olan "..." sözcüğünün Türkçe karşılığı olan "ŞAMPANYA" kelimesinin ülkemizde hem "köpüklü beyaz şarap" şeklinde ürünü belirtmek bağlamında isim olarak, hem de "bej tonlarını" ifade etmek amacıyla sıfat olarak kullanıldığı, bu sebeple sözcüğün menşei belirtme işlevinin ülkemiz tüketicileri açısından oldukça zayıf olduğu, ayrıca dava konusu markanın "... ..." şeklinde bir bütün oluşturduğu, "..." ibaresinin marka işaretinde münhasıran kullanılan ve coğrafi kaynak belirten bir ibare konumunda olmadığı, bu ibarenin pek çok sözcük ve şekilden oluşan karma markanın bir unsuru olduğu ve bu bakımdan menşe belirtme fonksiyonunun bulunmadığı, tüm bu hususların yanı sıra "..." adlı yerleşim yerinin 03. sınıftaki ürünler ile tanınmış bir yer olmadığı, bu bakımdan toplumun her kesiminden insanın tüketicisi olduğu "Sınıf 03: Ağartma ve temizlik amaçlı maddeler. Parfümeri; kozmetik ürünleri, kişisel kullanım amaçlı koku vericiler. Sabunlar. Diş bakımı ürünleri. Aşındırıcı ürünler (Zımpara bezleri, zımpara kağıtları, pomza taşları, pastalar dahil).Parlatma ve bakım ürünleri (deri, vinil, metal, ahşap v.b.için)" emtiaları bakımından markanın coğrafi kaynak belirtmekten ziyade markanın bütünsel algısı dâhilinde ayırt edici bir işaret olarak algılanacağı, dava konusu "... ...+Şekil" ibareli markanın tescilinin 556 sayılı KHK'nın 7/1-c bendine aykırılık teşkil etmediği, 03. sınıfta yer alan emtialar için coğrafi kaynak belirtme işlevi bulunmadığı, bu sebeple de markanın "üretim yeri" ya da "coğrafi kaynağı" konusunda tüketicileri yanıltmayacağı, Fransa'nın ... adlı yerleşim yerinin 03. sınıftaki ürünlere dair bir tanınmışlığı olmadığı, ortalama bir tüketicinin "... ...+Şekil" markası sebebiyle ürünün menşei konusunda yanılgıya kapılmayacağı, dava konusu "... ...+Şekil" ibareli markanın tescilinin 556 sayılı KHK'nın 7/1-f bendine aykırılık teşkil etmediği anlaşılmakla, marka başvurusunun davacıların "coğrafi işaret"ten kaynaklı sınai mülkiyet haklarını ihlâl etmediği, YİDK kararının iptali ve markanın hükümsüzlüğü koşullarının oluşmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Özel Dairenin Bozma Kararı

8. Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı davacılar vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

9. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 09.05.2022 tarihli ve 2021/632 Esas, 2022/3677 Karar sayılı kararı ile; "...Dava, markanın hükümsüzlüğü istemine ilişkindir. 555 sayılı KHK'nın 18. maddesinde, "Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre tescil için başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret, 15 inci madde hükümlerine giren biçimde veya aynı ürünle ilgili olarak kullanılmak üzere marka olarak tescil edilmez. Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 15'inci maddesinde belirtilen taleplerin herhangi bir markanın tescil başvurusu için ileri sürülmesi, korunan coğrafi işaretin haksız kullanımının Türkiye'de genel olarak bilinmesinden itibaren beş yıl içinde mümkündür. Aynı taleplerin tescil edilmiş bir markaya karşı ileri sürülebilmesi korunan coğrafi işaretin haksız kullanımının genel olarak bilinmesi tarihinin, markanın yayın tarihinden önce olması koşuluyla

tescilinden itibaren beş yıl içinde mümkündür. Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talepler, ancak tescilinde kötü niyet olmayan geçerli bir coğrafi işaret için ileri sürülebilir. Birinci fıkra hükmüne aykırı olarak tescili yapılmış markalar hükümsüzdür. Bir markanın tescili için iyi niyetle başvuru yapılmış ve tescil edilmiş ise veya iyi niyetli kullanım hakkı kazanılmış ise ve tüm bunlar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce veya coğrafi işaretin kendi menşe ülkesinde korunmasından önce olmuş ise coğrafi işaretin hak sahibine verdiği yetkiler, marka başvurusunun tesciline ve iyi niyetli kullanımına zarar vermez. Ürünün gerçek niteliği konusunda tüketicide kuşku uyandırabilecek özellikler taşıyan ve daha önce tescili yapılmış bir ticari markanın menşe adı veya mahreç işareti olarak tesciline izin verilmez." düzenlemesine yer verilmiş olup ayrıca KHK'nın 15. maddesinde, "Coğrafi işaret başvurusu yapma hakkına sahip kişiler ile tescil edilmiş coğrafi işareti kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişiler tarafından aşağıda sayılanların yapılmasını önleme hakkına sahiptir. a) Tescilli adın ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımlar veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran yada çağrıştırabilen ürünlerle ilgili olarak tescilli adın dolaylı veya dolaysız olarak ticari amaçlı kullanımı, b) Sözcük olarak gerçek coğrafi yeri ifade etmekle birlikte halkta haksız biçimde ürünün başka yer kaynaklı olduğu izlenimini bırakan kullanımı veya korunan adın tercümesinin kullanımı veya "stilinde", "tarzında", "tipinde", "türünde", "yöntemiyle", "orada üretildiği biçimde" veya benzeri diğer açıklama veya terimlerle birlikte kullanımı, c) Ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşei konusunda yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiye yer verilmesi, d) Ürünün menşei konusunda haklı yanıltabilecek biçimde ambalajlanması veya yanılgı yaratabilecek diğer herhangi bir biçimde sunulması" hususları "Korumanın Kapsamı" başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre 15. maddede gösterilen kullanımların coğrafi işaretlerden doğan hakka tecavüz teşkil edeceği ve ayrıca coğrafi işaretin ününden haksız şekilde yarar sağlayacak markaların tescil edilemeyeceği belirtilmiştir. Her ne kadar davalı adına tescil edilen 2011/21623 sayılı ve "... + şekil ibareli markanın tescil kapsamının farklı olduğu gerekçesiyle mahkemece davanın reddine karar verilmiş ise de davacı şirket adına tescilli coğrafi işaretin tanınmışlık düzeyi ve ünü dikkate alındığında, davalının davaya konu bu markayı tescil kapsamındaki, 3. sınıf, "Ağartma ve temizlik amaçlı maddeler. Parfümeri ; kozmetik ürünleri, kişisel kullanım amaçlı koku vericiler. Sabunlar. Diş bakımı ürünleri. Aşındırıcı ürünler (Zımpara bezleri, zımpara kağıtları, pomza taşlarıi pastalar dahil). Parlatma ve bakım ürünleri (deri, vinil, metal, ahşap v.b. için)" ürünler yönünden tescil ettirmiş olmasının, davacının üzerinden haksız faydalanma olduğu kabul edilerek, tescil başvurusuna itirazın reddine dair YİDK kararının iptaline ve markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile davanın reddi doğru olmamış hükmün bu nedenle bozulması gerekmiştir..." şeklindeki gerekçeyle karar oy çokluğuyla bozulmuştur.

Direnme Kararı

10. Ankara 1. Fikri ve Sınaî Haklar Hukuk Mahkemesinin 19.12.2023 tarihli ve 2023/158 Esas, 2023/243 Karar sayılı kararı ile bozulan karardaki gerekçeye atıfla direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi

11. Direnme kararı süresi içinde davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

12. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; davalı şirkete ait 2011/21623 sayılı ve “... + Şekil” ibareli marka başvurusunun tescil edilmek istenilen 3. sınıf mallar bakımından, davacılara ait coğrafi işaretin tanınmışlığından haksız faydalanma amacı taşıyıp taşımadığı, buradan varılacak sonuca göre YİDK kararının iptali ile davalı markasının hükümsüzlüğüne karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

13. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konuya ilişkin yasal düzenlemeler ile hukuki kavram ve kurumların ortaya konulmasında yarar bulunmaktadır.

14. Hemen belirtmek gerekir ki, tescilli bir markanın, ait olduğu mal ve hizmetler bakımından sağladığı korumanın kapsamı ve sınırları 10.01.2017 tarihinde yürürlüğe giren 6769 sayılı Sınaî Mülkiyet Kanunu (6769 sayılı SMK) ile düzenlenmiştir. Ancak somut olayda uyuşmazlığın çözümü için başvuru ve dava tarihinde yürürlükte bulunan 556 sayılı KHK ile 555 sayılı KHK’nın uygulanması gerekmektedir.

15. Coğrafi işaret lûgatta, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından kökeninin bulunduğu bir yöre, alan, bölge veya ülke ile özdeşleşmiş bir ürünü gösteren işaretler şeklinde tanımlanmıştır. Coğrafi işaret bir sınaî hak olarak ürünlerin niteliklerinin kötüleştirilmemesi, standartlarının korunması bağlamında önemli bir koruma sağlar (doktrindeki bir esere atıf). Coğrafi işaretler 555 sayılı KHK anlamında menşe adı ve mahreç işareti olarak ikiye ayrılır.

16. Bir ürün, coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan, bölge veya çok özel durumlarda ülkeden kaynaklanan bir ürün olması, tüm veya esas nitelik veya özellikleri bu yöre, alan veya bölgeye özgü doğa ve beşeri unsurlardan kaynaklanan bir ürün olması ve üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinin tümüyle bu yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması durumunda menşe adını belirtir. Öte yandan bir ürürünün menşei olan yöre alan veya bölge adı, coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, alan veya bölgeden kaynaklanan bir ürün olması, belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri itibariyle bu yöre, alan veya bölge ile özdeşleşmiş bir ürün olması ve üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş yöre, alan veya bölge sınırları içinde yapılan bir ürün olması durumunda ise mahreç işareti olarak adlandırılır (555 sayılı KHK m. 3).

17. 555 sayılı KHK’nın 2. maddesi gereğince coğrafi işaretlere sağlanan korumadan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları veya Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgâhı olan veya sınaî veya ticari faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişiler veya Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşma hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişilerin yararlanacakları düzenlenmiştir. Anılan KHK’da geçen "Paris Sözleşmesi", Sınaî Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20... tarihli uluslararası sözleşmeyi, "Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması" ise Dünya Ticaret Örgütünün Kuruluşuna Dair 15... tarihli uluslararası anlaşmayı ifade eder (555 sayılı KHK md. 3/6).

18. Dünya Ticaret Örgütü, üye ülkeler arasında uluslararası ticaret kurallarını ve politikalarını düzenleyen bir kuruluş olup Dünya Ticaret Örgütünü kuran anlaşmalardan biri de ülkemizin de

taraf olduğu TRIPS'dir. TRIPS, bugüne kadar fikri mülkiyet alanında uluslararası düzeyde kabul edilen en kapsamlı anlaşma olarak geçmektedir. Anlaşmanın önemi, Paris ve Bern Anlaşmalarına atıfta bulunmakla birlikte, bırakılan boşlukları da doldurma işlevi görebilecek nitelikte olması ve kapsam-yaptırım açısından daha geniş kabul edilmesidir.

19. Anlaşmanın amacı; uluslararası ticaretteki engelleri ve düzensizlikleri azaltmak, fikri mülkiyet haklarının uygulanmasına ilişkin usul ve önlemlerin ticaret için bir engel teşkil etmemesini sağlamaktır. Bu amaca yönelik olarak, fikri mülkiyet haklarının tanınması, gerekli korumanın sağlanması, üye ülkelerin ulusal planda ve birbirlerine ait fikri mülkiyet haklarını korumaları bağlamında asgari standartların belirlenmesi gibi hususlara anlaşma kapsamında yer verilmiştir. TRIPS bir çerçeve anlaşma olup, üye ülkeler ulusal mevzuatlarını hazırlarken kabul edilen asgari standartlara uymak zorundadır.

20. Ayrıca yukarda bahsi geçen 555 sayılı KHK'nın 2. maddesi gereğince; Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Anlaşma hükümleri dahilinde coğrafi tescil başvuru hakkına sahip üye ülke vatandaşlarının da 555 sayılı KHK'nın korunmasından yararlanma hakları mevcuttur. Bu anlamda üye devletler coğrafi işaretlerle alakalı asgari korumayı sağlamakla yükümlüdür. Asgari düzeydeki korumanın sağlanabilmesi, anlaşmadaki coğrafi işaret tanımına uygun, jenerik ada dönüşmemiş ve kaynak ülkede korunmakta olan coğrafi işaretlerin varlığına bağlıdır.

21. 555 sayılı KHK'nın 15. maddesinde coğrafi işaretin koruma kapsamı düzenlenmiş olup anılan madde; "Coğrafi işaret başvurusu yapma hakkına sahip kişiler ile tescil edilmiş coğrafi işareti kullanım hakkına sahip kişiler, üçüncü kişiler tarafından aşağıda sayılanların yapılmasını önleme hakkına sahiptir.

a) Tescilli adın ününden herhangi bir biçimde yarar sağlayacak kullanımlar veya tescil kapsamındaki ürünleri andıran yada çağrıştırabilen ürünlerle ilgili olarak tescilli adın dolaylı veya dolaysız olarak ticari amaçlı kullanılamaz.

b) Sözcük olarak gerçek coğrafi yeri ifade etmekle birlikte halkta haksız biçimde ürünün başka yer kaynaklı olduğu izlenimini bırakan kullanımı veya korunan adın tercümesinin kullanımı veya 'stilinde', 'tarzında', 'tipinde', 'türünde', 'yöntemiyle', 'orada üretildiği biçimde' veya benzeri diğer açıklama veya terimlerle birlikte kullanımı,

c) Ürünün iç veya dış ambalajında, tanıtım ve reklamında veya ürünle ilgili herhangi bir yazılı belgede doğal veya esas nitelik ve özellikleri ile menşei konusunda yanlış veya yanıltıcı herhangi bir açıklama veya belirtiye yer verilmesi,

d) Ürünün menşei konusunda halkı yanıltabilecek biçimde ambalajlanması veya yanılgı yaratabilecek diğer herhangi bir biçimde sunulması " hükmünü haizdir.

22. Aynı KHK'nın 18. maddesinde ise coğrafi işaretin markalar ile olan ilişkisi düzenlenmiş olup madde; "Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre tescil için başvurusu yapılmış bir coğrafi işaret, 15 inci madde hükümlerine giren biçimde veya aynı ürünle ilgili olarak kullanılmak üzere marka olarak tescil edilmez.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 15 inci maddesinde belirtilen taleplerin herhangi bir markanın tescil başvurusu için ileri sürülmesi, korunan coğrafi işaretin haksız kullanımının Türkiye'de genel olarak bilinmesinden itibaren beş yıl içinde mümkündür. Aynı taleplerin tescil edilmiş bir markaya karşı ileri sürülebilmesi korunan coğrafi işaretin haksız kullanımının genel olarak bilinmesi tarihinin, markanın yayın tarihinden önce olması koşuluyla tescilden itibaren beş yıl içinde mümkündür.

Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talepler, ancak tescilinde kötü niyet olmayan geçerli bir coğrafi işaret için ileri sürülebilir.

Birinci fıkra hükmüne aykırı olarak tescili yapılmış markalar hükümsüzdür.

Bir markanın tescili için iyi niyetle başvuru yapılmış ve tescil edilmiş ise veya iyi niyetli kullanım hakkı kazanılmış ise ve tüm bunlar bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce veya coğrafi işaretin kendi menşe ülkesinde korunmasından önce olmuş ise coğrafî işaretin hak sahibine verdiği yetkiler, marka başvurusunun tesciline ve iyi niyetli kullanımına zarar vermez. Ürünün gerçek niteliği konusunda tüketicide kuşku uyandırabilecek özellikler taşıyan ve daha önce tescili yapılmış bir ticari markanın menşe adı veya mahreç işareti olarak tesciline izin verilmez" düzenlemesini içermektedir.

23. Bu kapsamda 555 sayılı KHK'nın 15. maddesi kapsamında gerçekleştirilen kullanımlar coğrafi işaretten doğan haklara tecavüz teşkil edecektir. Bunun yanında coğrafi işaretin ününden haksız yarar sağlayabilecek olan markaların da tescilinin mümkün olmadığı, tescili hâlinde bu türden markaların hükümsüz olacağı açıkça düzenlenmiştir. Dolayısıyla coğrafi işarete konu bir işareti içeren markalar, coğrafi işaretin tanınmışlığından/ününden yarar sağlayabilecek niteliği haiz olması durumunda marka olarak tescil edilemeyecektir.

24. Yapılan açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde; davalı şirket tarafından 3. sınıf malları kapsayacak şekilde 2011/21623 sayılı ve "... + Şekil" ibareli marka tescil başvurusunda bulunulduğu, anılan marka başvurusuna davacılar tarafından "..." esas ibareli yurt dışında tescilli coğrafi işaretlere dayalı olarak itiraz edildiği, anılan itirazın ise nihai olarak dava konusu YİDK kararıyla reddedildiği anlaşılmaktadır.

25. Davalı şirkete ait markada kullanılan ibare üzerinde yapılan incelemede; markanın bütün olarak en başta "..." ibaresini yanındaki diğer unsurlarla beraber içerdiği belirlenmiştir. Davacıların ise hem kaynak ülke olan Fransa'da hem WIPO nezdinde "..." esas unsuru ile hem münhasıran hem de yan unsurlarla beraber coğrafi işaret tescilleri bulunmaktadır. Öte yandan ülkemizdeki aynı ibareye ilişkin tescil başvurusu, davalı şirketin marka tescilinden sonra yapıldığı belirlenmiştir.

26. Her ne kadar İlk Derece Mahkemesince; davalı şirkete ait markanın, "..." ibaresinin coğrafi işaret olarak tescilli olduğu mallardan farklı olarak 3. sınıf malları kapsadığından davanın reddine karar verilmiş ise de; davalı şirketin marka tescilindeki "..." ibaresi aynı isimli coğrafi işareti birebir olarak içermesi, davacıların coğrafi işaret tescillinde yer alan "..." ibaresinin hem Fransızca yazılışı hem de Türkçe yazılışı olan "ŞAMPANYA" olarak ülkemizde ve dünyadaki yüksek düzeydeki bilinirliği nazara alındığında bu bilinirliğin davalı şirketin markası kapsamındaki 3. sınıf mallar bakımından etkili olamayacağı söylenemez.

27. Bu itibarla davalı şirkete ait 2011/21623 sayılı ve "... + Şekil" ibareli markanın kapsamındaki 3. sınıf mallar bakımından tescili, 555 sayılı KHK'nın 15/1-a maddesi anlamında davacılara ait "..." esas ibareli coğrafi işaretin tanınmışlığından haksız faydalanma amacı taşıdığı kabul edilerek dava konusu YİDK kararının iptali ile davalı şirkete ait anılan markanın hükümsüzlüğüne karar verilmesi gerekir.

28. Hâl böyle olunca İlk Derece Mahkemesince önceki kararda direnilmesi doğru olmadığından, hükmün Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir.

IV. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6217 sayılı Kanun'un 30. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na eklenen Geçici 3. maddesi atfıyla uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatıranlara geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca kararın tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere,

11.02.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.